

Igor Bošnjak

Projekat EUtopija

Otvaranje: **petak, 18. avgust, 2017, u 20h**

Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Dunavska 37, Novi Sad | **galerija S**

Trajanje: 18.08 - 10.09.2017.

Kustoskinja: Sanja Kojić Mladenov

Napravio sam veliku, ogromnu sliku Evrope, dobro, ne Evrope, već nečeg sličnog. U stvari, to jeste mapa Evrope, ali vrlo čudna i neprijatna. To je reljefna mapa, veličine 3,7 x 5 metara, gde je Evropa predstavljena kao potpuno izolovano ostrvo. Kasnije, iznad te mape, snimio sam film. Film je o tome kako Evropa danas postaje nešto drugo... Ovaj video prikazuje Evropu kao samodovoljni oblik postojanja, kao ostrvo Eutopiju koje će uskoro postati region samo-ograničavanja u psihološkom smislu. Ima nešto vrlo uznemirujuće u tome kako mi danas doživljavamo Evropu. Ovaj video je moja projekcija ideje Evrope. Ispod, u tekstu koristim puno misli Slavoj Žižeka o Evropi danas. Dvadeseti vek je prošao. Totalitarni režim je dugoročno nesposoban za preživljavanje. Ako želimo da održimo sliku sebe kakvu imamo na zapadu, onda se moramo ponovo pozabaviti ogromnim pitanjem koje se tiče širenja demokratskih sloboda i proći kroz proces samo-emancipacije. Baš tu je Evropa najugroženija. Ali, ja sam uveren da nam je Evropa potrebna nego ikad. Samo zamislite svet bez Evrope. Preostala bi vam samo dva pola – SAD, sa svojim brutalnim neoliberalizmom, i takozvani azijski kapitalizam, sa svojim autoritarnim političkim strukturama. Izgubili biste najvredniji deo evropskog nasleđa, gde demokratija i sloboda podrazumevaju kolektivnu aktivnost bez koje jednakost i pravednost ne bi bile moguće. Mi u Evropi se osećamo previše krivi – naša multikulturalna tolerancija proističe iz nečiste savesti, kompleksa krivice koji bi mogao dovesti do propasti Evrope. Najveća pretnja Evropi je njena inertnost, njeno povlačenje u kulturu apatije i opšteg relativizma. Ali zar se izbeglice koji dolaze u Evropu ne nude istovremeno i kao jeftina, zavisna radna snaga, u mnogo slučajeva na štetu domaćih radnika, koji na ovu pretnju reaguju tako što se pridružuju anti-imigrantskim političkim partijama? Za većinu izbeglica to će biti realnost ostvarenog sna. Izbeglice ne beže samo iz svojih ratom razorenih zemalja, oni su opsednuti i određenim snom. Iznova i iznova to vidimo na svojim ekranima. Izbeglice u južnoj Italiji jasno daju do znanja da ne žele da ostanu tamo – oni uglavnom žele da žive u skandinavskim zemljama.

A šta je sa hiljadama koji kampuju oko Kalea, koji nisu zadovoljni Francuskom već su spremni da rizikuju svoje živote da bi ušli u Ujedinjeno kraljevstvo? A, šta je sa desetinama hiljada izbeglica u Balkan+ zemljama koje žele da stignu barem do Nemačke? Oni proglašavaju ovaj san za svoje neotuđivo pravo i zahtevaju od evropskih vlasti ne samo odgovarajuću hranu i medicinsku brigu,

već i prevoz do željenog mesta. Ima nečeg enigmatično utopijskog u ovom nemogućem zahtevu: kao da je dužnost Evrope da im ostvari taj san, san koji, uzgred, nije dostupan većini Evropljana. Koliko južnih ili istočnih Evropljana bi, takođe, više volelo da živi u Norveškoj? Ovdje se može uočiti paradoks utopije: baš kada se ljudi nađu u bedi i nevolji i stradanju, a od njih se očekuje da će se zadovoljiti minimumom sigurnosti i blagostanja, apsolutna utopija eksplodira. Teška lekcija za izbeglice je to što "nema Norveške", čak ni u Norveškoj.

Oni će morati da nauče da cenzurišu svoje snove: umesto da ih jure u stvarnosti, trebalo bi da se fokusiraju na promenu realnosti. Tako se mora proširiti perspektiva: izbeglice su cena globalne ekonomije. U našem globalnom svetu, proizvodi slobodno kruže, ali ne i ljudi: pojavljuju se novi oblici aparthejda ...

Igor Bošnjak

U svom videu EUTopia Igor Bošnjak se bavi, između ostalog, odnosom društva prema alatima i veštinama koji su mu dostupni, naglašavajući granice njegove sposobnosti da transformiše sopstveno okruženje. Ovo bi mogla biti definicija tehnologije izvedena iz ekonomske i materijalne stvarnosti. Autor je kritičan prema tome u svom videu. Možemo se zapitati zar nas nije ova permanentna specijalizacija zasnovana na jedinstvu materijalnog i nematerijalnog i stvorena na ulaganju mentalnih i fizičkih napora da se proizvede vrednost dovela do ovog "očajničkog" mrtvila? Svakako nije, ali za faktičke vrednosti koje zasnivamo na našem odnosu prema globalnom društvu danas, godine 2016-te, ona izgleda u najmanju ruku neprijatna. Ovo je uočljivo od samog početka videa. Vidimo mapu Evrope, koju je Bošnjak naslikao (mapa – ulje na platnu), koja je još uvek prepoznatljiva iako su geografski elementi pojednostavljeni. Ogoļjena, slika postaje stvarna kroz intenzivna, proživljena, čulna iskustva gledaoca i umetnika. Kroz nju, oni se ukrcavaju na svet dnevne banalnosti, primitivizma i drugih –izama, dok Evropa postaje metafora za utopiju koja postaje distopija. To je kao da nam se pred očima na pozornici snima beskonačni 'rijaliti' film. Sva tri vremenska stanja (podeljena u tri dela ovog videa – prošlost, sadašnjost i budućnost) se stapaju u jedno i, paradoksalno, otkriva se naša nesposobnost da direktno stupimo u 'regularnu' stvarnost jer ni autoru ni gledaocu se ne daje odgovor na pitanje je li moguće, i kako, nastaviti živeti u "ograđenoj" Evropi ili van nje. (Zorana Djaković Minniti)

Biografija:

Igor Bošnjak (rođen 1981 u Sarajevu) živi i radi u Trebinju (Bosna i Hercegovina). Uglavnom radi na polju filma, videa, instalacije i fotografije. Trenutno radi kao docent na Akademiji likovnih umjetnosti u Trebinju. Završio je Akademiju likovnih umjetnosti Trebinje 2005. (BA) na Odseku za slikarstvo. Od 2006. osnivač je i kustos međunarodnog projekta Bijenale namaTREba. Od 2007. do 2008. završio je interdisciplinarnu master studiju (MA) na Odseku teorija umetnosti i medija na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, Srbija.

Njegovi radovi su prikazivani u: *Whitechapel Gallery, London; Kunsthalle Wien; New Cinema & Contemporary Art, Rencontres Internationales, Gaité Lyrique & Palais de Tokyo, Paris; Kunsthall Charlottenborg, Copenhagen; Atopia Film & VideoKunst Gallery, Oslo; Moscow Museum of Modern Art, Moscow; Hong Kong Art Hall; CAM Casoria, Contemporary Art Museum, Naples; Kunst Museum, Bonn; Agnes B. Foundation, Galerie du Jour, Paris; MSUV Muzej savremene umetnosti Vojvodina, Novi Sad; Galleria d'Arte Moderna Palazzo Forti, Verona; Muzej savremene umjetnosti RS, Banja Luka; Point Ephemere, Paris; The Museum of Modern Art Dubrovnik; Contemporary Music Centre, Dublin; MMC*

Kibla, Maribor; Espacio Center Canarias, Tenerife; Fabbrica del Vapore, Milan; Center of Contemporary Art, Plovdiv; Budapest Art Fair Mucsarnok, Budapest; Charinthian Museum of Modern Art Klagenfurt; Spazio Monitor, Museum of Contemporary Art, Rome; 2nd Project Biennial D-0 ARK Underground, Konjic; Tapetenwerk Halle C, Leipzig; Galerija Remont, Beograd; National Art Gallery of B&H, Sarajevo; Kulturni centar Beograd; Museo di Palazzo Poggi, Bologna; Eastwards Prospectus Gallery, Bucharest, itd.

Godine 2010. Igor Bošnjak bio je finalista za nagradu ZVONO za mlade likovne umetnike koju organizuje Centar za savremenu umjetnost Sarajevo; od 2009 do 2011 bio je finalista B&H Henkel takmičenja za nagradu za mlade umetnike organizovanog u Zagrebu; 2007 nagrađen je prvom nagradom za video rad na 45-tom *Salon Clovek Spomenik* (Salonu čovek spomenik) u Velenju, Slovenija,

Više informacija na: www.igorbosnjak.com

Izložba se realizuje u okviru međunarodnog projekta **RISK CHANGE**, (RIZIKUJ PROMENE), podržanog od strane programa Evropske Unije "Kreativna Evropa".

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union